

Jaarverslag

2022

Menu

Kerngegevens

Statutaire naam; Stichting The Art of Charity

Publieke naam: Charity

Fiscaalnummer: 822291319

ANBI Rsin 822291319

Postadres: Grootte Woldweg 22, 8097 RS Oosterwolde

Bezoekadres: Meidoornplein 11, Wezep

Bestuur

Het bestuur van de stichting bestaat uit vier personen: B. Teerling (voorzitter), D.F. Ensing (secretaris), E. van Oene (penningmeester) en H. Geertsma (vicevoorzitter).

Doelstelling:

Mensen in ontwikkelingslanden leren en helpen om op hun eigen land, op een duurzame manier, voedsel te kunnen verbouwen zonder misoogsten. De voedselzekerheid die op deze manier wordt verkregen, betekent dat hongersnood constructief en blijvend kan worden bestreden en dat voor de deelnemers economische zelfstandigheid met een goed en vast inkomen kan worden bereikt. De stichting richt zich momenteel op Malawi.

Beleid:

Het projectplan dat met steun van de stichting in Malawi wordt uitgevoerd, heet 'Food For Life'. Het is een verbeterde versie van het systeem Farming God's Way. De opzet van Food For Life is dat deelnemers een akker krijgen van 700 m² en verder de middelen die nodig zijn om op die akker mais te kunnen verbouwen. Als men gedurende twee seizoenen heeft laten blijken een goede akkerbouwer te zijn met een positief resultaat, mag men doorgroeien naar 4900 m² op eigen land. Het gebruik van natuurlijke middelen staat voorop. De mensen die in Malawi leiding geven aan het project leren de boeren hoe ze met behulp van mest, groen, zuurstof en water verrijkte compost kunnen maken. Er is steeds oog voor componenten die voor een goede kwaliteit van de compost zorgen en die in voldoende mate beschikbaar zijn. Zo werd in 2022 ook gebruik gemaakt van tabaksstengels en van verrotte mais, die uiteraard niet als voedsel kan dienen, maar nog wel geschikt is voor bemesting. Die verrotte mais kwam niet van akkers waar Food For Life wordt toegepast, maar van een bedrijf dat mais opkoopt en in silo's bewaart (waarbij wel eens iets misgaat doordat het ventilatiesysteem uitvalt).

Op deze manier realiseert Food For Life een veel grotere en een beter gegarandeerde opbrengst dan de traditionele landbouwmethode. Misoogsten zijn de afgelopen tien jaar met dit systeem nog niet voorgekomen.

Alle inwoners van een dorp kunnen in het project participeren. Chiefs bepalen samen met de directeuren wie deel kunnen nemen als de vraag groter is dan het aanbod. Plaatselijke comités voeren de planning en het beleid uit, onder de bestuurlijke leiding van een ngo. Er is gekozen voor een managementstructuur met een hiërarchische opzet. Kleine groepjes worden naar boven toe steeds groter en eindigen bij de directeuren, die verantwoording afleggen aan de executive director van de ngo, tevens de voorzitter van The Art of Charity. Die opzet blijkt in de praktijk goed te werken. Het afleggen van verantwoording gebeurt goed en zorgvuldig. De vier directeuren nemen hun taak uiterst serieus.

De ngo Food For Life Malawi Limited is op 13 december 2017 door de overheid erkend. Het bestuur wordt gevormd door een aantal inwoners van Malawi en de voorzitter van Stichting The Art of Charity in Nederland. In 2022 is verder gewerkt aan de opbouw van de capaciteit van de ngo, met een positief resultaat. Waren er in 2021 nog maar twee leden actief, in 2022 kon dat aantal worden uitgebreid tot vijf. Het streven is dat de ngo uit zeven leden gaat bestaan. De ngo is een zgn. 'company limited with guarantee'. Dat betekent dat het geld waarover de ngo beschikt alleen mag worden gebruikt voor eigen activiteiten en niet mag worden uitgekeerd als dividend. De ngo werkt samen met diverse bevolkingsgroepen en kerken en heeft goede contacten met de overheid.

In 2020 is besloten om in alle gebieden waar gebruik wordt gemaakt van het project Food For Life over te gaan tot invoering van het 'Mansholtsysteem' (later 'Josephsysteem' genoemd, naar het Bijbelverhaal over het plan van Jozef ter bestrijding van de hongersnood in Egypte – Genesis 41). De naam 'Mansholtsysteem' is ontleend aan het plan dat minister Mansholt na de Tweede Wereldoorlog in Nederland heeft ontwikkeld om de boeren een betere inkomensgarantie te geven. Boeren die na twee of drie jaar het leersupportsysteem verlaten, mogen van dit Mansholtsysteem gebruikmaken. Voor de mais die zij volgens het Food For Life-principe verbouwen – waarbij ze dus geen kunstmest, maar verrijkte compost gebruiken – krijgen zij een gegarandeerde prijs. Die prijs wordt jaarlijks vastgesteld op een bedrag dat voor deze boeren aantrekkelijk is. In 2022 is besloten om van de oogstopbrengst een vast bedrag in te houden waarvoor de deelnemers zaaizaden en meststoffen krijgen voor het volgende jaar. Die zaaizaden en meststoffen worden door de directeuren samen met de deelnemers ingekocht. Daarnaast wordt jaarlijks een vast bedrag ingehouden voor de activiteiten van de ngo.

Wat de financiering van het project betreft: in Nederland wordt op verschillende manieren aan fondswerving gedaan. Zie daarvoor onder 'Steun vanuit Nederland'. Via media wordt regelmatig aandacht gevraagd voor het project. Bij die media valt met name te denken aan het Nederlands Dagblad, het Reformatorisch Dagblad, huis-aan-huisbladen, Groot Nieuws Radio, de EO, de lokale omroep en de social media. Door al deze media-activiteiten wordt de bekendheid met de stichting en haar project steeds groter.

De stichting werkt uitsluitend met onbezoldigde vrijwilligers en bestuurders. Dat betekent dat al het geld dat binnenkomt wordt besteed aan de doelstelling van het project. Onder die doelstelling vallen uiteraard ook de kosten van de reizen die naar Malawi worden gemaakt. De stichting probeert die kosten zo beperkt mogelijk te houden. We kijken zorgvuldig naar wat degenen die de reizen maken nodig hebben om hun bezoeken zo goed mogelijk te kunnen volbrengen.

Zo'n tien vrijwilligers werken enthousiast mee aan de public relations, de fondswerving, de aanvoer en verkoop van meubilair en de verzorging van de websites www.foodforlifemalawi.com en www.livingfair.nl.

In 2022 is nagedacht over een mogelijke uitbreiding van het aantal bestuursleden, waarbij elk bestuurslid een bepaald aandachtsveld toegewezen zou kunnen krijgen. Aan het eind van het jaar had het bestuur daar nog geen besluit over genomen.

Het uiteindelijke perspectief van het werk van de stichting is dat het project verzelfstandigd wordt en dus kan worden voortgezet zonder hulp uit Nederland. Met het oog daarop is de stichting er voortdurend op gericht om in Malawi capaciteit op te bouwen die een waarborg biedt voor de continuïteit. Daar zijn goede ontwikkelingen in te zien.

Het CBF vraagt dat de stichting aantoonbaar aandacht heeft voor integriteit en voor de mogelijkheid van grensoverschrijdend gedrag. Daarom staat er een integriteitsprotocol op de website van de stichting. Het protocol is ook naar alle vrijwilligers gestuurd.

Communicatie

Communicatie over het project vindt plaats via de website van de stichting, Facebook en Whatsapp, via landelijke en lokale media (in het kader van fondsenwerving) en via kerkbladen van betrokken kerkelijke gemeenten.

Via Whatsapp wordt wekelijks bekendgemaakt hoeveel meubilair er is verkocht, hoeveel winst dat voor het project heeft opgeleverd en hoeveel giften er zijn binnengekomen.

Risico's

De risico's die aan het project verbonden zijn, betreffen de mogelijkheid van misoogsten en de mogelijkheid dat er te weinig geld binnenkomt om het project volgens plan te kunnen financieren. Laatstgenoemde mogelijkheid zou in het ergste geval moeten betekenen dat de omvang van het project moet worden teruggebracht. Het spreekt vanzelf dat we ons er tot het uiterste voor inzetten om dat scenario te voorkomen. Gelukkig is het op dit moment niet aan de orde. Wat de inkomsten betreft was 2022 zelfs een bijzonder zegenrijk jaar (zie onder 'Steun vanuit Nederland').

Een ander risico betreft de personele continuïteit. De voorzitter vervult met zijn vele activiteiten een belangrijke rol in het project en kan daarom node worden gemist. Gezien zijn leeftijd zal in 2025 een opvolger beschikbaar moeten zijn. Daar wordt dan ook over nagedacht. Tegelijk blijft de stichting werken aan een verdere verzelfstandiging van het project, zodat de personele ondersteuning vanuit Nederland kan worden afgebouwd. Voor een goede continuïteit blijft het echter, ook volgens leidinggevenden aan het project in Malawi, belangrijk dat een 'buitenstaander' bij het werk betrokken blijft, om te monitoren, te adviseren en waar nodig bij te sturen. Met het oog daarop is er in 2022 contact geweest met een in Malawi werkzame Nederlander die als een mogelijke kandidaat werd gezien. Hij zag zichzelf echter uiteindelijk niet als de juiste persoon voor deze functie. Op dit moment is er een veelbelovend contact met een deskundig persoon die is geboren en getogen in Malawi, maar wiens familie afkomstig is uit Griekenland en die in Engeland heeft gestudeerd. Mocht de voorzitter voor 2025 iets overkomen, dan zijn er twee mensen beschikbaar die zijn plaats voorlopig kunnen innemen. Wat dat betreft is de continuïteit van het werk dus gewaarborgd.

Vergaderingen

Het bestuur heeft in 2022 zeven keer vergaderd (14 maart, 31 maart, 26 april, 7 juni, 28 juli, 15 september – voortgezet op 19 september – en 5 december. De vergaderingen werden gehouden in de winkel in Wezep. Aan de hand van een grotendeels vaste agenda kwamen in de vergaderingen alle aspecten van het werk van de stichting en alle ontwikkelingen rond het project Food For Life aan de orde.

Van elke vergadering is een verslag gemaakt dat in de volgende (reguliere) vergadering werd vastgesteld, getekend en vervolgens gearhiveerd.

Reizen naar Malawi

De voorzitter heeft in de verslagperiode drie dienstreizen naar Malawi gemaakt: van 13 december 2021 tot 3 februari 2022, van 2 mei tot 5 juni 2022 en van 7 tot 24 oktober 2022.

De eerste twee reizen maakte hij samen met zijn vrouw Dity, die een belangrijke plaats inneemt in de monitoring van het project en in de contacten met de mensen die bij het project betrokken zijn. Op de derde reis ging zoon Pieter-Christiaan mee, die ook nauw bij Food For Life betrokken is en daarnaast een eigen project heeft in Malawi. De reizen zijn bedoeld om op de projectlocaties de stand van zaken op te nemen, te overleggen met de leidinggevendenden en de overheid, deelnemers te bemoedigen en aan te moedigen en waar nodig aanwijzingen te geven met het oog op een verbetering van de resultaten.

In de tijden tussen de reizen worden de contacten met Malawi vooral onderhouden via Whatsapp.

De reizen waren ook in 2022 fysiek behoorlijk zwaar, vanwege de vele activiteiten, maar vooral ook vanwege de slechte conditie van de wegen, waarover soms lange afstanden moesten worden afgelegd. Alle bezoeken waren echter zeer productief. Er vielen elke keer wel dingen te constateren die minder goed liepen, maar over het algemeen was de toonzetting van de rapportages heel positief. Er was ook in 2022 veel zegen te zien in Malawi.

Ontwikkeling van het project in Malawi

Het project begon in 2012 met 27 boeren en is inmiddels uitgegroeid tot een aantal van 8000 deelnemers aan het eind van 2022. In de afgelopen jaren heeft de stichting het systeem aan ruim 25.000 mensen geleerd. Sommige deelnemers blijven vanaf het begin. Anderen verlaten het leersysteem en passen de methode zelfstandig toe. Weer anderen kijken de methode alleen maar af en passen die dan toe op hun eigen land. Er is sprake van een rijke spin-off. De deelnemers aan het project zijn uitstekende ambassadeurs.

Ook in 2022 was de opbrengst op de akkers waar Food For Life is toegepast vele malen groter dan bij de traditionele landbouwmethode en zagen de kolven er op deze akkers veel beter uit. Dankzij Food For Life hebben meer dan 100.000 mensen in Malawi het hele jaar door elke dag te eten. Met de traditionele methode, toegepast op hetzelfde aantal akkers, zou dat aantal niet hoger liggen dan 4500. Vooral de deelnemers die vanaf het begin meedoen, zijn inmiddels heel professioneel bezig. In het noorden van het land zijn de resultaten beter dan in het zuiden. Dat heeft te maken met verschillende klimatologische omstandigheden en grondsoorten, maar ook met een verschillende motivatie van de deelnemers. Vooral het meest afgelegen en het meest arme gebied in het uiterste noorden van het land valt op door een enthousiaste inzet van hard werkende boeren die weinig kosten maken en door een royale opbrengst.

De mais is in 2022 door de directeuren verkocht aan de marktpartijen in Malawi.

Het beleidsplan van de stichting ging er aanvankelijk vanuit dat in 2023 gestopt zou worden met het toelaten van nieuwe deelnemers. Op sterke aandrang vanuit Malawi heeft het bestuur echter in 2022 besloten om voorlopig door te gaan met het opleiden van 1000 nieuwe deelnemers per jaar. Het doel is nu dat in 2025 10.000 boeren in Malawi meedoen met het project – met allemaal tenminste één acre eigen land – en daarmee economisch zelfstandig zijn. We willen graag bereiken dat uiteindelijk 1 miljoen mensen elke dag te eten hebben via de FFF-methode.

Voor de bemesting wordt in het project inmiddels bijna volledig gebruik gemaakt van verrijkte compost. Kunstmest werd in 2022 alleen nog gebruikt door de duizend nieuwe boeren die zijn toegelaten (en die nog aan het systeem moesten wennen).

In het vorige jaarverslag is gemeld dat de regering van Malawi erop heeft aangedrongen om een professioneel kantooradres te creëren waar zij ons kan vinden. Een klein kantoorje zou de minste kosten meebrengen, maar is niet echt aantrekkelijk. In Malawi is het belangrijk dat het gebouw een duidelijke uitstraling heeft. Daarom zijn we in 2022 verder gegaan met het onderzoeken van de mogelijkheid om het Africa House aan te kopen: een klein hotel in Lilongwe, met tien kamers. Dit gebouw zou ideaal zijn als kantooradres en het biedt ook een goede accommodatie voor Nederlanders die het project bezoeken. Het onderzoek was aan het eind van het jaar nog niet afgerond.

De naamsbekendheid van Food For Life in Malawi groeit nog steeds. Ook de overheid krijgt steeds meer oog voor het project en begint de resultaten zelfs bij te houden. De president van Malawi heeft in 2022 zijn belangstelling voor het project getoond met een bezoek. Er is dit jaar ook weer veel aandacht geweest voor een goede marketing van het project. Wat dat betreft valt vooral de demonstratie te noemen die in de maand mei in Chileka is gegeven. Pers en televisie waren daarbij aanwezig en er is een film gemaakt. Op een stuk land werd gedemonstreerd hoe het systeem wordt toegepast. Er waren veel uitnodigingen voor de demonstratie verstuurd. Alle directeuren woonden de gebeurtenis bij en de leden van de ngo werden aan de aanwezigen en de media voorgesteld. De demonstratie was een groot succes. In het vervolg van 2022 is er veel televisie-aandacht geweest voor het project, met vooral voorlichting over het maken van verrijkte compost.

Nu de organisatie groeit, laat de stichting in Malawi controles uitvoeren door functionarissen uit de financiële wereld. Er zijn drie accountants aangesteld voor de controle van de financiële administratie. Zij geven over het jaar 2022 een overzicht van alle inkomsten en uitgaven. Ze hebben ook regels opgesteld voor de lokale boekhouders. Verder hebben deze accountants steekproefsgewijze een aantal akkers bezocht om te bekijken of de betreffende boeren die akkers werkelijk beplant hebben.

Steun vanuit Nederland

Vanuit Nederland wordt het project met name gemonitord en met adviezen gesteund door de voorzitter, via de contacten die hij onderhoudt in Malawi en vooral via zijn regelmatige bezoeken.

In zijn vergadering van 31 maart 2022 besloot het bestuur de voorzitter voor zijn vele werkzaamheden een vaste jaarlijkse vergoeding te verstrekken in de vorm van loon, met terugwerkende kracht vanaf 1 januari van dat jaar. In de bestuursvergadering van 28 juli is

dat bedrag tijdelijk – voor het lopende jaar – verhoogd. De reden daarvoor was dat het werk voor Malawi de voorzitter zoveel tijd kostte dat hij andere werkzaamheden moest laten liggen en daardoor verdiensten misliep. In verband met de loonuitkering wordt een loonadministratie bijgehouden.

Intussen heeft de voorzitter voor zijn administratieve werkzaamheden een belangrijke steun gekregen in de persoon van Grace Nyasulu, een inwoner van Malawi die voor een studie naar Nederland is gekomen. Zij is een dochter van een van de directeuren van het project in Malawi en was op die manier al bij het werk van de stichting betrokken. Inmiddels is zij zo goed ingewerkt dat zij veel dingen die dagelijks voorbijkomen zelfstandig kan afhandelen. Ze houdt zich ook bezig met de funding van het project in Nederland, heeft een belangrijke rol vervuld in de opbouw van de webshop en functioneert als een goede ambassadeur van die webshop. Grace heeft in 2022 een werkvergunning gekregen en werkt nu voor de stichting via een payroll-constructie: ze is formeel in dienst bij een uitzendbureau. De voorzitter heeft wekelijks op maandag een werkoverleg met haar.

Financiële steun voor het project wordt in Nederland, zoals eerder gemeld, onder andere gegenereerd via de verkoop van meubilair en andere goederen vanuit de winkel aan het Meidoornplein in Wezep en vanuit de webshop.

Het voortbestaan van de winkel heeft in 2022 een tijdlang op het spel gestaan. In maart besloot het bestuur met de winkelverkoop te stoppen. Een verlenging van het contract was alleen mogelijk voor vijf jaar. De verhouding tussen kosten en baten viel niet zo positief uit dat het bestuur het verantwoord vond om zich voor zo'n lange periode vast te leggen. Later bleek echter dat het mogelijk was om – met instemming van de verhuurder – een verzoek in te dienen bij de rechter om de contractperiode aanzienlijk te verkorten. Van die mogelijkheid is inmiddels gebruik gemaakt, zodat de winkel open kon blijven. De verhuurder toont zich dermate betrokken bij het project dat hij zich bij de vaststelling van de huurprijs heel coulant heeft opgesteld. Het bestuur is hem daar zeer erkentelijk voor.

Ook het voortbestaan van de webshop is een tijdlang onzeker geweest. De opbouw en het beheer ervan bleken heel arbeidsintensief te zijn. Vooral dankzij de inzet van Grace en van Flexxmarketing B.V. in Nunspeet – dit bedrijf heeft in 2022 de beide websites van de stichting in beheer gekregen – kon ook langs deze weg de verkoop van goederen worden voortgezet.

Behalve uit de verkoop van meubilair werden inkomsten verkregen door bijdragen van fondsen, bedrijven, grote instellingen, maatschappelijke organisaties, kerken en particulieren en zelfs door de verkoop van oud ijzer en dergelijke (met dank aan vrijwilliger Henk Blok). Het bestuur is dankbaar voor de steun die de stichting ook in 2022 van veel kanten heeft ontvangen. Heel vaak ging het om forse bedragen van grote fondsen en instellingen. Al met al is in het verslagjaar ruim voldoende geld binnengekomen om het werk in en voor Malawi zonder financiële zorgen en beperkingen te kunnen uitvoeren.

In het vorige jaarverslag is al aandacht gegeven aan het feit dat de stichting in het najaar van 2021 mocht deelnemen aan de Steundel-actie voor goede doelen. Deze actie is een jaarlijks initiatief van Stichting Draagt Elkanders Lasten, een stichting die gelieerd is aan het Reformatorisch Dagblad. Het resultaat was indrukwekkend. In totaal bracht de actie meer dan 1 miljoen euro op. Dat bedrag moest over drie goede doelen worden verdeeld. Op 23 maart 2022 kreeg de stichting in het gebouw van het Reformatorisch Dagblad in Apeldoorn een cheque van 256.000 euro overhandigd. Eerder was, op verzoek van de stichting, al een

bedrag van 100.000 euro uitgereikt, dat gebruikt kon worden voor noodhulp. Malawi werd namelijk aan het eind van 2021 geteisterd door grote droogte en later ook door overstromingen. Omdat de regen in januari 2022 voor veel gebieden te laat kwam, wilde de stichting graag snel nieuw zaaizaad aan de getroffen boeren verstrekken, zodat zij alsnog kans maakten op een goede maisoogst. Het bestuur is heel dankbaar dat de RD-actie precies op tijd kwam om voor die noodhulp gebruikt te kunnen worden.

In het najaar van 2022 is zowel in het Reformatorisch Dagblad als in het Nederlands Dagblad een advertentiecampagne van start gegaan, die in 2023 is voortgezet. Wekelijks werden grote advertenties geplaatst, met columns van de voorzitter (over de situatie in Malawi en de bijzondere resultaten van het project Food For Life) en met reclame voor de winkel en de webshop. De opbrengst van de campagne is goed; de baten wegen ruimschoots op tegen de kosten. Verder zijn er advertenties geplaatst in diverse bladen die huis aan huis verspreid worden. Ook is regelmatig reclame voor het project gemaakt via de sociale media.

Met dankbaarheid vermelden we weer de goede samenwerking met de Generale Diaconale Commissie van de Hersteld Hervormde Kerk. De GDC heeft het project weer gesteund met een royale bijdrage. Verder kocht ze de mais die de stichting van de deelnemers aan haar project had teruggekregen.

In de bestuursvergadering van 26 april is besloten dat alle geldstromen naar Malawi via het bestuur blijven lopen. Op die manier blijft een goed toezicht mogelijk en kunnen we bewaken dat er geen onverantwoorde uitgaven worden gedaan.

Verder heeft het bestuur in zijn vergadering van 7 juni een besluit genomen over projecten die buiten de doelstelling van het project Food For Life vallen, maar die we wel op de een of andere manier op onze weg geplaatst ziet worden. Daarbij gaat het om de bouw of verbouw van een kerkgebouw, een kantoor, een kliniek etc. Het bestuur heeft vastgesteld dat we dergelijke projecten wel kunnen initiëren en faciliteren, maar dat ze uit andere fondsen moeten worden betaald. De hulp die we bieden, heeft wel als bijkomend effect dat het extra goodwill kweekt voor het project Food For Life.

In zijn vergadering van 14 maart 2022 heeft het bestuur het jaarverslag van 2021 en de begroting voor 2022 vastgesteld. In de vergadering van 26 april 2022 volgde de vaststelling van de Jaarrekening 2021.

Ten slotte

Het bestuur stelt met grote dankbaarheid vast dat ook in 2022 Gods rijke zegen over het project Food For Life en over het werk van de stichting The Art of Charity mocht worden ervaren.

Afgesloten 30 maart 2023

Halbe Geertsma